Ára: egy és fél dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam | Subotica, PÉNTEK, 1923 október 26. | 292. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 3-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-ulica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-ulica 1 (Lelbach-palota)

A kisebbségek privilégiuma

A nemzetgyülés megválasztotta pénzügyi bizottságát, azt a nagy hatáskörü bizottságot, mely még a nemzetgyülés feloszlatása után is tovább müködhetik s megadhatja a kormányzat intézkedései számára az alkotmányosság bázisát. E nagytekintélyü és nagy hatáskörü bizottságban a kormánynak ugyanaz az összetételü többség áll rendelkezésére, mint a nemzetgyülésen: a török és német szavazatokkal meggyarapodott radikálispárti szavazatok. A demokrata-párt egyik organuma most rácsap a kormányra, (de olyan módon, hogy a kisebbségeket üti vele) s rámutat arra, hogy ebben az országban a nemzetiségeknek privilegizált helyzetük van, mert, ime, az egyik legnagyobb hatáskörü bizottságban az történik, amit a nemzetiségek képviselői akarnak, akkor van a kormánynak többsége, amikor a nemzetiségek akarják s akkor szavazzák le a kormányt, amikor a németek és törökök elfordulnak tőle. Az SHS. királyságban tehát az történik, amit a nemzetiségek, e privilegizált állampolgárok akarnak

Így természetesen azt is lehetne mondani, hogy az SHS. királyságot a nemzetiségek kormányozzák. Bármilyen megtisztelő azonban ez a vád s bármilyen fölemelő is az a tekintet, amivel ez a támadás fölméri a kisebbségek helyzetét és sulyát, mégis arra kötelez bennünket az igazság, hogy tiltakozzunk a vád s a beállitás ellen.

Az a szerencsétlen parlamenti helyzet, ami miatt szinte már évek óta kátyuban vesztegel az ország belső politikai élete, a kormány parlamenti helyzetének állandó labilitásából ered. A kormánytöbbség hézagait mindig a kis, tehát könnyebben megnyerhető pártok támogatásával kell betömni. A nemzetiségi pártok szavazatai azt a jelentéktelen sulytöbbletet jelentik, melynek önmagában semmi sulya sincs, csak arra alkalmas, hogy a kiegyensulyozott s ezért rendkivül érzékeny mérleg egyik serpenyőjét lenyomja. Ilyen helyzetben azonban bármilyen tetszetős, legalább annyira igaztalan az az itélkezés, mely azt a pár fönyi különbséget, mely a kormány többségét teszi ki, akarja felelőssé tenni a kormányzat minden ténykedéseért és mulasztásaiért s a kormánynak s a nemzetiségi pártoknak egyformán kényszerü szövetkezését arra akarja kihasználni, hogy a nemzeti türelmetlenség gyülöletével izgasson azok ellen a nemzetiségek ellen is, — melyek parlamenti képviselet hiányában — részt sem vehetnek a parlamenti erőviszonyoknak ilyen kiegyensulyozásában.

Ez a támadás azonban mindenképpen alkalmas a helyzet ujabb megfontolására. Eddig az volt a helyzet, hogy a Német Párt azt hihette: a kormánynak a parlamenti többség biztositása végett szüksége van az ő szavazataira. A Német Párt tehát fölajánlotta a kormány támogatását olyan engedmények ellenében, — ezek az engedmények azonban csak a meghozott törvények végrehajtására s az ország közrendjének megóvására vonatkoznak — amelyek a politikai és egyéni morál megitélése szerint lehetségessé teszik a kormánytámogatásból eredő kötelezettségek teljesitését. Ma még a Német Pártnak meg kell elégednie igéretekkel s ha már igéreteknél nem kaphat többet, természetesen a hatalom tényleges birtokosainak igéretét többre kell tartania azok igéreteinél, akik csak a jövőben s akkor is csak esetleg lesznek az államhatalom kezelői. A Német Párt azonban a később netán beváltandó igérvények ellenében a német kisebbséget s a kritikátlanság számára az ország valamennyi kisebbségét ezzel a magatartásával a támadások középpontjába emeli s a támadókhoz nemcsak a türelmetlenség és elfogultság uccai hősei, hanem a nemzeti önérzet megfontolt védelmezői is csatlakozni fognak. A kormányzatért igy a nemzetiségeket teszik felelőssé, a kormány ténykedéseiért és mulasztásaiért a nemzetiségeket támadják, akik pedig már ugyis görnyedeznek a kisebbségi helyzet sulya alatt.

Ha a nemzetiségeknek van privilégiumuk, ime, ez az: nyugodtan, védelem és ellentmondás nélkül lehet őket támadni s mások cselekedeteiért felelősségre vonni. Mert azt a kivételes helyzetet talán a *Novi List* sem tekinti privilégiumnak, hogy csak az ő iskoláit zárják be, csak a közülük való tisztviselőket bocsátják el s csak az ő sorukból nem kerülhetnek ki földigénylők. Elismerjük, hogy ezekkel a kormányzati intézkedésekkel kivételes elbánásban részesülünk, de a *Novi List* is ismerje be, hogy nem minden kivételesség privilégium.

A Német Párt első parlamenti sikere: a termelők adómentesen főzhetnek törkölypálinkát

A demokraták revizió alá veszik programjukat — A pénzügyi bizottság elfogadta a fogyasztási adók fölemeléséről szóló törvényjavaslatot

Beogradból jelentik: A pénzügyi bizottság csütörtökön befejezte a fogyasztási adók felemeléséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását, a parlament elnöksége pedig péntekre összehivta a parlament ülését, ugy, hogy programmszerüen folyik a kormány által kitüzött parlamenti munka, amelyet az ellenzék nem tud megzavarni.

A parlamenti klubokban az élet ujra megélénkült és ujabb problémák vetődtek fel, amelyek közül a legnagyobb jelentőségünek egy, a radikális pártban megindult ujabb mozgalom látszik. A radikálispárt egy csoportja ugyanis azt kivánja, hogy *a kormány terjessze sürgősen a parlament elé a központi igazgatásról szóló törvényt és ebben a miniszteriumok számát csökkentsék lényegesen, lehetőleg tizre, vagy legfeljebb tizenkettőre.*

A mozgalom kezdeményezőinek a miniszteriumok létszámának a csökkentésére már kész tervük van, amely szerint a vallásügyi miniszterium beolvasztandó a közoktatásügyi miniszteriumba, a közegészségügyi a belügyminiszteriumba, a törvényegységesitő az igazságügyminiszteriumba, a posta- és távirdaügyi miniszterium a közlekedésügyi miniszteriumba, az erdő- és bányaügyi, valamint az agrárminiszterium a földmivelésügyi miniszteriumba és végül a szociálpolitikai miniszterium az ügykörök szerint felosztandó a többi tárcák között.

A mozgalomnak már sok hive van a radikális pártban és azt hiszik, hogy az *nem is fog nagyobb ellenállásba ütközni*, legfeljebb csak az érdekelt miniszterek részéről akik a létszám-csökkentés következtében elveszitenék tárcájukat.

Ezzel kapcsolatban különben *elégedetlenség észlelhető a radikális pártban a kormánnyal szemben*, a mely — ugy látszik — szándékosan halasztja a klubülés összehivását, ahol a képviselők ugy ezt, mint más fontos kérdéseket is tisztázni akarnak. Igy csütörtökön már másodszor halasztották el a radikális klub ülését, arra való hivatkozással, hogy ugyanabban az időben a kormány is ülést tart.

A demokraták programm-reviziója

A demokrata párt főbizottsága csütörtök délelőtt *Davidovics* Ljuba elnöklésével ülést tartott. Első sorban pártszervezeti ügyeket tárgyaltak és elhatározták, hogy valamennyi vidéki pártszervezetnek meg kell ejtenie a tisztujitást és az uj tisztikar 1924. végéig fogja vinni az ügyeket. Elhatározta még a főbizottság, hogy *a pártlapot ujból meginditják*, a cimet azonban még nem állapitották meg véglegesen. Lehet, hogy a cim *„Demokracija“* marad, a szerkesztéssel pedig egy háromtagu bizottságot biztak meg. A lap egyelőre hetenkint kétszer fog megjelenni, a költséget pedig az egyes pártszervezetek között arányosan osztják fel.

Ujból foglalkozott a főbizottság *Marinkovics* Voja javaslatával, a mely szerint *a pártprogramot át kell dolgozni* még a tél elején megtartandó pártkongresszus előtt olyan alapon, hogy *a párt a közigazgatási autonomiák jogkörének legszélesebb körü kiterjesztését követeli. A párt ilyenformán reméli, hogy megtalálja az alapot a Zagreb és Ljubljana felé való közeledéshez.* Ebben a kérdésben azonban végleg még most sem döntött a főbizottság.

A lengyel parlament meghivása

A beogradi lengyel követ csütörtökön átadta *Jovanovics* Ljuba házelnöknek a lengyel parlament meghivását, amelyben a jugoszláv parlament tagjait meghivja Varsóba, a lengyel képviselők tavalyi beogradi látogatásának viszonzására. A meghivást *Rattay*, a lengyel sejm elnöke irta alá. *Jovanovics* házelnök azonnal értesitette a parlamenti klubokat, amelyektől javaslatot kért a látogatás időpontjára és résztvevőire nézve és a demokratapárt főbizottsága csütörtöki ülésén már ki is jelölte a kiránduláson résztvevő demokrata képviselőket. Valószinüleg negyven képviselő vesz részt a varsói utban.

Interpelláció a borkivitel érdekében

Hohnyec klerikális képviselő *Kojics* kereskedelemügyi miniszterhez interpellációt nyujtott be az Ausztriával kötendő kereskedelmi szerződés ügyében.

Hohnyec ugyanis követeli, hogy a szerződés megkötésénél a kereskedelemügyi miniszter forditson figyelmet a szlavóniai bortermelésre is és biztositsa a bor kivitelét Ausztriába, mert eddig a borkivitel a magas osztrák vámok miatt csaknem lehetetlenség volt.

A pénzügyi bizottság ülése

A pénzügyi bizottság csütörtökön délelőtt és délután ülést tartott, amelyen hosszas vita után csaknem változatlanul elfogadták a fogyasztási adótörvényt. Az ellenzéki pártok közül csak a német pártnak ment keresztül egy inditványa a vajdasági bortermelők érdekében.

A kormány javaslata szerint ugyanis a házilag főzött pálinka nem esik fogyasztási adó alá, ha a termelő saját használatára és saját termésének nyersanyagából főzi azt. A javaslat felsorolja mindazt az anyagot, amiből adómentes pálinkát lehet főzni, de közte nem szerepelnek a bor és a szőlőpréselés melléktermékei, (törköly és borseprő.) ***A német párt követelte, hogy a bort és melléktermékeit is vegyék fel a listába. Az inditványt több radikális képviselő is támogatta, mire a bizottság elfogadta.***

Ezáltal lehetővé válik, hogy a szőllőtermelők a gyengébb minőségü boraikból, ha nem tudják eladni, pálinkát főzhessenek.

A bizottság a törvényjavaslatot pénteken fogja a parlamentnek benyujtani és valószinüleg a szombati ülésre tüzik napirendre.

Okmányhamisitás a lakásért

Egy volt miniszteri biztos pöre a budapesti lakásbiróság előtt

Budapestről jelentik: Dr. *Hartenstein* Pál pénzügyi tanácsos mult év nyarán rekvirálási kérvényt adott be *Erszényi* József volt miniszteri biztos kétszobás Margit-körüti lakására, azzal az indokolással, hogy a volt miniszteri biztos — amióta megbizatása megszünt — debreceni birtokán él és foglalkozása nem köti Budapesthez. A lakáshivatal elutasitotta Hartenstein kérését, mert Erszényi a földmivelésügyi minisztérium elnöki osztályának 3264/922. számu átiratával — amelyet dr. *Márkus* Tibor miniszteri tanácsos irt alá — igazolta, hogy továbbra is a minisztérium szolgálatában áll és igy szüksége van a lakásra.

Az elutasitott lakásigénylő nem nyugodott bele ebbe a végzésbe és érdeklődött Erszényi ujabb megbizatása iránt a földmivelésügyi minisztériumban, ahol megtudta, hogy ott *Márkus nevü miniszteri tanácsost nem is ismernek,* azonkivül, hogy Erszényi több mint két éve nem áll a minisztérium szolgálatában. Emiatt Hartenstein pénzügyi tanácsos a lakáskihágási rendőrbiróság előtt feljelentést tett a volt miniszteri biztos ellen, azonban feljelentését — minthogy az ügy közben elévült — a rendőrbiróság nem vehette figyelembe, ellenben dr. *Bartos* Gyula, a rendőrbiróság ügyésze, minthogy Erszényi cselekményében ugy formailag, mint tartalmilag *intellektuális közokiratthamisitást* lát fenforogni, *az ügyiratnak az ügyészségre való áttételét kérte.* A biróság ehhez hozzájárult, a védő ellenben felebbezést jelentett be.

Merénylet Milán király ellen

Petrovics Vukasin volt szerb királyi miniszterelnök emlékiratai XVI.

Az itt elmondott események néhány évvel korábban történtek, mint Obranovics Sándor király szerelmi regényéről és tragikus haláláról előadottak.

1899 julius kilencedikén este háromnegyed hétkor azt mesélte el Nikola öcsém, hogy a városban zavargások törtek ki. Hir szerint Milán király ellen merényletet követtek el és Sándor királyt megölték.

Én a szabadságon levő miniszterelnök helyettese voltam és a Topcsider-hegyen laktam, husz percnyire a várostól.

Ámbár este nyolc órára vacsorára voltam hivatalos a királyhoz, azonnal befogattam és a városba siettem, hogy a királyi palotába mehessek és megtudjam, hogy mi történt.

A királyi palota udvarába érkezve, több nyugodtan álldogáló tisztet láttam, ami nyilvánvalóvá tette, hogy a kapott hirek legalább is erősen tulzottak.

Az előcsarnokban a királlyal találkoztam. Jókedvü volt és több tiszttel beszélgetett. Amikor engem meglátott, keresztet vetett és hálaimát mondott, hog elevenen és egészségesen viszontláthat. Aztán elmondotta, hogy neki semmi baja, csak az apja sebesült meg könnyen. Erre Milán királyhoz siettem.

Milán nyugodt volt és megmutatta revolvergolyóktól keresztüllyukasztott ruháját. Aztán elmondta:

— Ma reggel más alsóinget akartam felvenni, de a komornyikom, Antal, azt, amelyet kerestem, becsomagolta, s igy kénytelen voltam ebben a selyem alsóingben maradni. Ez tette, hogy a golyók lepattantak, mert a selymet a golyó nem üti egykönnyen át, főképp, ha a lövés ferde irányból jött. S most igy történt. A merénylőt egy kis mellékutcában pillantottam meg, a Kalimegdán közelében. Azt is láttam, hogy valami fémtárgyat tart a kezében, amit revolvernek néztem. Mint öreg vadásznak eszembe jutott, hogy ilyenkor ajánlatos oldalt fordulni, hogy a lövések ferde irányból érjenek. Mindjárt az első két lövés után kiugrottam a kocsiból és hasra vágódtam a kövezeten, nem messze Sztojanovics Mirkó ügyvéd házától. A merénylő tovább lövöldözött, de nem talált el. Közben Lukics őrnagy is kiugrott a kocsiból, kardot rántott és a merénylőre rohant. Lukics sulyosabban sebesült meg, mint én. Rögtön tisztában voltam vele, hogy a merénylet egy politikai párt boszszujának a müve és a Kalimegdán felől özönlő közönség előtt nem is haboztam kijelenteni, hogy kikre gyanakszom.

A király igen izgatott volt, két karjával hadonászott és az arca biborvörös lett, mint mindig, amikor ingerült volt. Aztán felugrott a fotelből és egyre gesztikulálva folytatta beszédét.

Én félbeszakitottam a királyt és megkértem, hogy mutassa meg a sebét, amit ő meg is tett.

A seb nem volt mély, de nagyon hosszu. A jobb derekán a bőrt hasitotta fel a golyó. Rögtön elrendeltem, hogy Michel dr. udvari orvos adjon ki egy bulletint, a hatóságoknak pedig hivatalosan táviratozzák meg a történteket.

A merénylőt, Knezevics Stevánt elfogták és a rendőrség börtönébe zárták. Tüzoltó volt Beograd városánál, Boszniában született.

Amikor a rendőrségen először kihallgatták, akkor Knezevics megnevezte Nikolics Vlajko ezredest, mint a merénylet bünrészesét. Bevallotta, hogy meg akarta gyilkolni Milán királyt. Ezért Romániába utazott egy utlevéllel, melyet Angyelics podrinai prefektustól kapott. Bukarestben összekerült egy urral, aki szerbül oroszos kiejtéssel beszélt. Ez az ur, akinek a nevét állitólag nem tudta, egy kazettát mutatott szinültig telve Napoleon-aranyakkal, ami mind az övé lesz, ha elköveti Milán király ellen a merényletet. Ötszáz Napoleont előre adott neki az idegen, s ezzel a pénzzel jött Beogradba, ahol a Macedónia-szállóban bérelt szobát.

Milán király tiz órakor este lefeküdt. Mi: a király, én és négy minisztertársam még ott maradtunk a szobájában. A király szóvá tette néhányszor, hogy talán jó volna statáriumot hirdetni, de én tartózkodó maradtam, mert láttam, hogy nem gondolja komolyan a kivételes állapot kihirdetését.

Julius hetedikén már nyolc órakor a palotában voltam, hogy megtudjam, hogyan töltötte Milán király az éjszakát. Milán király rögtön fogadott. Az erkélyen ültünk, ahol nyomban utánam megjelent Schiessl osztrák-magyar követ is. Kettőnknek ujra elmondta a király a tegnap történteket és kijelentette, hogy nagyon jól érzi magát.

Mikor a követ elbucsuzott, Milán király azzal a kérdéssel fordult hozzám, vajjon mit végeztünk tegnap este Sándor királlyal. Elmondtam, hogy a király szóba hozta a kivételes állapot és a rögtönitélő biróság kihirdetését, de nem történt döntés. Én nem is nyilatkoztam a kérdésről, kollégáim pedig ellene voltak.

Milán király most hozzám fordult:

— És ön hogy gondolkodik erről a kérdésről?

Kijelentettem, hogy ezt a vizsgálat további eredményeitől teszem függővé. Ha simán és nehézségek nélkül folyik a vizsgálat, akkor nem lesz szükség statáriumra. De ha azt látjuk két-három napon belül, hogy kivételes rendszabályok nélkül nem tudunk a felbujtók nyomára jönni, akkor minden további nélkül rászánom magamat a statárium kihirdetésére.

Milán királynak tetszett ez a kijelentés. Megragadta mind a két kezemet és erősen a szemembe nézett:

A ló meg az adó

Irta: Laczkó Géza

A tekintetes ur elnézett a Pista urfi kis háza felé, amely parasztviskóból urassá pofozottan állt előre jobbkézt, lent a kis völgyben, óriási magtára alatt: kis kuvasz az emeletes komondor mellett. Fölnézett előre, kissé balkézt, a Pista urfi nyárijászla fölött amoda a másik dombra, ahol a főhadnagy ur ház lökte ki durcásan egyik vak végét a fák közül.

Nézett és gondolkozott.

Hm! A Pista elment Csengerbe magyar ökrökért. Ha kihuzza magát belüle, nem rossz üzlet. Hét svájcer ökörért nyolc magyar. Ha rá is fizet, mit csinált volna? Eldöglött egy svájcer, nem volt ki a két cug. Most lesz neki két cug magyar ökre, divatos dolog lesz. Hogy töri magát ez a fiu! De ni! Nem a főhadnagy ur Pál az ott? . . . Az én két drágalátos bérlőm. Ha magam dolgoznám meg a földemet, én is törném magam. Elég bajomra az a huszonöt kis magyar hold is, amit magam turok. Hanem jövőre a Pistának adom valahogy a több földet, Palinak a kevesebbet. Vagy ha megharagszom, nem adok bérletbe semmit. Majd pingálok nekiek bérletet adni. Törik azok magukat, nemcsak a nyavalya üket . . . Hát az meg ott ki a Pál mellett? Gyünnek vissza a kalaptul. Ahun a, a jegyző az, az imelyi jegyző . . . Hü! ez az adóért gyün . . . Van eszemben nekik bérletet adni! Bent van a szerződésbe, hogy ők fizetik az adómat: osztán még se fizetik. Mán csak elvárom . . .

Bandukolt is bizony a jegyző Pállal a Pál háza felé, féluton megálltak, nagysokára kezeltek. Pál ment be a házba, a jegyző meg jött lefelé a völgybe, aztán föl a dombra. Egyenesen a tekintetes ur házának.

A jegyző a kalapjához nyult:

— Jó napot!

A tekintetes ur rákiáltott a kutyájára:

— Nem misz, Snupszi! — S utána is vágott a bottal. — Szervusz! — fordult a jegyzőhöz, kezet nyujtva. — A kocsid hun van? Fönt Pálnál?

— Gyalog gyüttem. Elsétálunk mi gyakran a Pistával ide-oda Imelyből a pusztára. Meg vissza.

A bor sétál akkor.

— Nem tudom, hogy most is nem a bor fog-e visszasétálni? — mosolygott a jegyző.

— Nem a, lelkem, nagyon sajnálom, de éppen hogy elfogyott a borom. Mondtam is az aratógazdának, hozzon magával vasárnap este Pusztavámrul egy olyan kis hordóval.

— A Gáltul?

— Mit tudom én?

— Nem jók azok a pusztavámi borok. Meszesek.

— Szokva vagy te ahhoz!

— De te nem!

— Nem is én iszom . . .

Itt aztán elakadt a szokásos udvarias első eresztése a megbeszélésnek. Kisejtette belőle mindegyik, hogy a másik nincs rossz akarattal iránta. Egy lépéssel közelebb kerültek a tárgyhoz:

— Rágyujtasz? — kérdezte a tekintetes ur, cigarettával kinálva a jegyzőt.

— Köszönöm, Laci. — szólt a jegyző s kicsippentett egy magyarkát a bádogdobozból.

— Mikor lesz Tatába trafik?

— Csak a jövő pinteken.

— Ha az államnak nem sürgős, nekem se sürgős. El vagyok látva.

— Van, ami meg sürgős . . .

(— Na, ebbe beleugrottam a dicsekvéssel, — gondolta a tekintetes ur és nem felelt.)

— Az adó, — vágta rá hirtelen saját lassu szavára a jegyző, hogy el ne mulassza a kitünő alkalmat. A jegyző baráti alázatossággal nézett a tekintetes urra, végre kibökte: — Mert már ugy állnak a dolgok, Lacikám, hogy . . . foglalni gyüttem.

A tekintetes ur megütődve sápadozott, aztán elöntötte az arcát a vér, a szemében öröm csillant s vidáman pattant föl ültéből:

— De mit szaguljuk itt az istállószagot?! Kerüljünk beljebb — s tessékelte maga előtt befele a házba az engedelmes jegyzőt. Ott benn leültette a nagy asztal mellé, üveget, kis poharat állitott elébe: — Borom nincs, de igen jó ez a törkölyöm! — Töltött, poharat emelt, koccintott: — Hát foglalsz, lelkem?

— Még pedig a vasderest, Lacikám!

— S ha nem fizetek?

— Elárvereljük a lovadat.

A tekintetes ur ujra töltött s vidáman koccintott:

— Igyál no! Az isten éltessen!

A jegyző egyik ámulatból a másikba esve hagyta ott félóra mulva a tekintetes urat.

A tekintetes ur meg kiült a háza elé s elgondolkozott.

Elviszik a lovat. Első haszon. Mert pókos az a ló. Vizpókja van... A másik haszon az, hogy megboszszantom az asszonyt. Dühös lesz, hü, de milyen dühös! . . . Harmadik haszon, hogy elbocsáthatom a cselédet. Nincs ki a pár ló igába, nincs munka, nem kell cseléd: tiszta sor! . . . Negyedik haszon, hogy nem tartották be a bérleti szerződést Pál ur és Pista urfi, fölmondhatom a bérletet . . . Ötödik haszon, hogy az adó is ki van fizetve — piz nélkül.

Három napig aggódott a tekintetes ur, hogy a Pál vagy a Pista közben kifizetik az adót, vagy a jegyző talál más megoldást, vagy tudja az ég, valami közbe jön. Hanem a mikor aztán negyednap megjelent a kisbiró, hogy még a délelőtt vigyék be a lovat, mert árverelés lesz, a tekintetes ur felhuzta uj cipőjét s begyalogolt Imelybe, ahol egy esztendeje már nem volt, uj kötőféket venni 650 koronáért, méltó elvezettetésére a vasderesnek, akinek másfél órával később ezt sugta a fülébe bucsuzóul a háza előtt:

— Isten áldjon meg még haló porodban — a virsliben is! — S nevetve nézett sokáig a nagy pókjával lassan ballagó vasderes után.

Most látom, hogy ön igaz barátom. Az ön álláspontja a helyes. De egy véleményen lesz önnel a többi miniszter is?

— Bocsásson meg, felség, ha kijelentem, hogy észrevettem haragját és ellenszenvét minisztertársaim ellen, mert nem nyultunk rögtön a kivételes állapot proklamálásához. De kérem felségedet, hogy ne kételkedjék minisztertársaim jóhiszemüségében. Ők készek mindent feláldozni és testtel-lélekkel felséged mellé állani. Ellenkezésük csak onnan származott, hogy feleslegesnek tartják a statáriumot. Ha a dolgok ugy fordulnak, hogy szükség lesz rá, mind hozzájárulnak.

Milán király látszólag meg volt elégedve.

— Önnek jó véleménye van minisztertársairól. Nekem kevésbé.

A király még arra kért, hogy maradjak még néhány percig, mert rögtön ott lesz Sándor király. Azután köszönt és bement a szobájába.

A bácskai alispán lemond állásáról

Szakképzett alispán helyett alkalmatlan tisztviselők

Noviszadról jelentik: A Noviszadon megjelenő *Jedinsztvo* legutóbbi számában hosszabb cikket közöl, amely szerint *Petrovics* Milivoj bácskai alispán lemond állásáról.

Petrovics alispán távozását pártpolitikai okokkal hozzák összefüggésbe. Amikor ugyanis a megyéhez oly tisztviselőket akartak kinevezni, akik radikális pártiak ugyan, de hiányos képzettségük miatt alkalmatlanok arra, hogy a vármegye tisztviselői legyenek, az alispán ellenezte kinevezésüket és ragaszkodott ahoz, hogy a vármegyei közigazgatás érdekében is kvalifikélt tisztviselőket nevezzen ki a kormány. Emiatt többször került ellentétbe a helyi radikális párt tagjaival is, ami végül arra az elhatározásra birta, hogy elhagyja állását.

Petrovics távozása nagy veszteséget jelentene a vármegye közigazgatására, mert szakképzettségénél fogva a legnagyobb megelégedéssel vezette a vármegye ügyeit. Utódjának kinevezéséről még nem történt döntés.

A népszövetség utazói Bukarestben és Budapesten

A kis országok nem győzik a kiadásokat

Genfből jelentik: Sir Eric *Drummond*, a népszövetség főtitkára, október 30-án Budapestre érkezik Bukarest felől. Kiséretében utazik Paul *Mantoux*, a politikai ügyosztály főnöke és *Hoden*, a sajtóosztály tagja. Sir Eric Drummond budapesti — *a magyar kormány meghivására* történő — látogatása régebben elhatározott dolog. Célja hogy a kormánynál ugyanolyan tisztelgő látogatást tegyen, amilyet tett már a prágai, varsói, beogradi és római kormányoknál s látogatása — hivatalos információk szerint — a kölcsönüggyel nincs összefüggésben.

A Magyarországnak nyujtandó kölcsön ügyében *Avenol* főtitkárhelyettes, a népszövetségi titkárság gazdasági ügyosztályának csoportvezetője és Sir Artur *Salter* a közgazdasági és pénzügyi ügyosztály megfelelő segédszemélyzettel *november elején* mennek Budapestre.

A népszövetség kiadásainak felosztására rendelt bizottság egyébként október 22-én és 23-án ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy néhány államnak, amelyekre a népszövetség kiadásainak reájuk eső része különös sullyal nehezedik, engedményt ad a fizetésre. Igy Romániának a részét a népszövetség kiadásaiból két egységgel, Görögország, Magyarország és Portugália részét egy-egy egységgel leszállitotta.

A csehszlovákiai kisebbségek memoranduma a népszövetséghez

Megcáfolják a csehszlovák népszövetségi delegáció jelentését

A prágai parlament német képviselői még az 1920. évben memorandumot nyujtottak be a népszövetséghez, amelyben tudomására hozták a csehszlovákiai német kisebbség sérelmeit. A népszövetség *csehszlovák delegációja az emlékirattal szemben ellenmemorandumot szerkesztett*, amelyben egyrészről cáfolni igyekezett a németek jogi érvelését, másrészről pedig *kedvezőnek tüntette fel a Csehszlovákiában levő kisebbségek helyzetét.*

A német képviselők és szövetkezett magyar ellenzéki pártok ezzel kapcsolatban elhatározták, hogy a népszövetséghez válasziratot nyujtanak be, amelyben *adatokkal fogják bebizonyitani, hogy a csehszlovák delegáció nem festett hü képet a nemzeti kisebbségek helyzetéről.* A memorandum, amely most került el a népszövetséghez, nyolc fejezetben foglalkozik a kisebbségek gazdasági, politikai és kulturális sérelmeivel. A memorandum nyolc fejezete a következő:

1. A csehszlovák közigazgatás és a kisebbségek. 2. A nemzeti kisebbségek statisztikája. 3. A nemzeti kisebbségek viszonya az államhoz. 4. Az iskolaügyi viszonyok és a nemzeti kisebbségek kulturája. 5. A nemzeti kisebbségek gazdasági helyzete. 6. A földreform. 7. A szlovenszkói nemzeti kisebbségek helyzete általában. 8. Ruszinszkó a nemzeti kisebbségi kérdés szempontjából.

Az emlékiratot, amelyhez kisérőlevelet csatoltak, a szövetkezett ellenzéki pártok elnökei, továbbá a közös bizottság elnökei, a központi iroda igazgatója és a keresztényszocialistapárt szlovák osztályának elnöke irták alá.

Román kritika a román közállapotokról

Erdélyi román képviselők Beogradban nyilatkoznak a Bácsmegyei Napló részére

Beogradból jelentik: Mint már jelentettük, néhány nap óta Beogradban tartózkodik az erdélyi *román nemzeti párt* két tekintélyes képviselő tagja: *Dán* Szever dr. és *Manu* Demeter, akik itt érintkezésbe léptek a jugoszláv politikai élet vezető személyiségeivel és behatóan informálódtak a S. H. S. királyság politikai viszonyai felől.

A *Bácsmegyei Napló* beogradi munkatársa felkereste a két erdélyi képviselőt, akikkel a szerb Korona szállodában levő lakásukon hosszabb beszélgetést folytatott.

Manu Demeter és *Dán* Szevér nevei nem ismeretlenek a magyar olvasó közönség előtt, mert mindkettő már a háboru előtt is tevékeny részt vett a román nemzetiségi politikában és ma a *Maniu* Gyula és *Vajda-Vojvoda* Sándor vezetése alatt álló nemzeti pártban előkelő szerepet játszanak. *Dán* Szever egyébként titkára is a pártnak.

Munkatársunk először a romániai belpolitikai helyzetről érdeklődött a két képviselőnél, akik rendkivüli szivélyességgel állottak a Bácsmegyei Napló rendelkezésére. A Bácsmegyei Naplót már régebben ismerik és nagyrabecsülték, mint a jugoszláviai viszonyokról részletesen és objektiven tájékoztató orgánumot.

A román nemzeti párt, mint ismeretes, a legszélsőbb ellenzékben van a jelenlegi liberális (Bratianu) kormánnyal szemben. Igy természetesen érthető, hogy a párt két kiküldöttje *a legnagyobb elkeseredés hangján beszélt a ma Romániában uralkodó állapotok felől.* A 120 erdélyi mandátum közül *tiszta választás* esetén legalább 80 jutna a nemzeti pártnak, 30—40 pedig *a nemzetiségi pártok* (magyarok és szászok), meg a többi kisebb pártok között oszlana meg. Ebből a 80 mandátumból *Bratianu* több mint 50-et *egyszerüen ellopott* a nemzeti párttól — mondották a képviselők.

Az ellenzék legnagyobb gyengesége az, hogy — mint a S. H. S. királyságban — *nem tudnak ellenzéki blokkot alakitani.* A mérsékelt centrumpárti *Avarescu*-párt titokban a kormányt támogatja és nagyon mérsékelt magatartást tanusit a *Jorga* tanár vezetése alatt álló nacional-demokrata párt is.

A román fascizmus

A teljesen népszerütlen kormány ugy igyekezett helyzetén valahogyan javitani, hogy a közvélemény figyelmét elterelte az általános elégedetlenségről és a nagy korrupcióról *az antiszemita diákmozgalom* felszitásával. A fascista mozgalom élén *Cuza* tanár áll, de általánosan tudott dolog, hogy a mozgalom mögött tulajdonképpen a kormány, helyesebben *a két Bratianu-fivér* áll.

A legutóbbi összeesküvés sem volt komoly dolog. Jellemző azonban, hogy az összeesküvők által halálra itéltek listáján a kormánynak éppen azok a tagjai szerepelnek, akik nem helyeslik a Bratianuék antiszemita politikáját, igy például a mérsékelt *Constantinescu* földmivelésügyi miniszter is. Viszont az a körülmény, hogy a fascisták egyik titkos patronusa, *Voitojanu* belügyminiszter is rajta szerepel a listán, bizonyitja az egész komplett komolytalanságát.

Ez az antiszemita mozgalom a diákság körében valóban nagy méreteket öltött, annyira, hogy ugyanaz a diákság, amely a választások idején még a nemzeti párt mögött állott, már az alkotmány elleni tüntetésektől is távoltartotta magát. A fascista mozgalomban Kolozsváron a román diákok mellett *a magyar diákok is* kiveszik a részüket. A nemzeti párt azonban bizik abban, hogy kormányrajutása után a diákság jogosult gazdasági igényeinek kielégitésével az egész antiszemita mozgalom önmagától össze fog omlani.

A párt nemzetiségi programmja

Arra a kérdésünkre, hogy az erdélyi nemzetiségekkel szemben milyen álláspontot foglal el a nemzeti párt, a két képviselő kijelentette, hogy *a párt szilárdan kitart a gyulafehérvári határozatok mellett.* Ez a párt részére nem irott papirrongy, hanem komoly programm, amelyet megakarnak és meg is fognak valósitani. Ezek a határozatok *a nemzetiségek számára szabad nyelvhasználatot biztositanak ugy az iskolában, mint a közigazgatásban és igazságszolgáltatásban, valamint az önkormányzati testületekben is.*

A kormány és a nemzetiségek

A liberális kormánynak tulajdonképpen nincsen határozott politikája a nemzetiségekkel szemben. Ahol érdekében áll, kedvez a nemzetiségeknek, helyesebben egyes nemzetiségi embereknek, akiknek támogatásától hasznot remél.

A *német párt,* melynek zömét a szászok alkotják, teljesen kiszolgáltatta magát a kormánynak és ennek fejében kaptak is bizonyos koncessziókat. Például az egyházi iskolákban biztositották a nemzetiségi tanitási nyelvet, ami főleg a németekre fontos, mert a magyaroknak nem igen vannak felekezeti iskoláik. Ezek az egyházi iskolák állami szubvencióban is részesülnek. A román ellenzéki pártok nem nézik jó szemmel a szászok kormánytámogató politikáját, amely szerintük meg fogja magát bosszulni, mert az uralkodó korrupt rendszerrel szemben a nemzetiségeknek is fel kellene venni a küzdelmet.

Az erdélyi magyarság

A magyarság — a nemzeti párt képviselői szerint — két csoportra osztandó politikai tekintetből. Az első csoportba a feudális érdekcsoport tartozik, a nagybirtokosok, akik eleinte az *Emkén* keresztül, később politikai szervezetben maguk köré akarták gyüjteni a magyarságot. Ezek a nagybirtokosok — Dán és Manu képviselők szerint — a legcsufosabban elárulták a magyarság ügyét és már 1919-ben megegyeztek a tömegek háta mögött a romániai bojárokkal.

A legutóbbi választásoknál a magyar pártok kudarcát a kormány terrorján kivül az is elősegitette, hogy *a feudális elemek titokban lepaktáltak a kormánnyal.* Ezzel a feudális csoporttal szemben egy *népies csoport jelentkezett az erdélyi magyar politikában, amelynek célkitüzései reálisabbak, tisztábbak és a melynek a jövőben nagyobb kilátásai is vannak a sikerre.* A magyar tömegeknek egyébként még nincs céltudatos politikai orientációja, még nem helyezkedtek el teljesen az uj államkeretbe, de minden remény megvan rá, hogy rövidesen kialakul a magyar kisebbségi politika, amely a magyarság érdekeit őszintén fogja szolgálni.

A kormánynak a magyarokkal szemben folytatott politikájára jellemző különösen, hogy azok a magyarok, akik a kormány szolgálatában vannak, meglehetősen jól megy a dolguk, *a magyar tömegekkel azonban senki sem törődik.* Az agrárreformot végrehajtották ugyan radikálisan és ebben a magyar földnélküliek is részesedtek, de politikai tekintetben a magyarság sorsa nem irigylésreméltó, különösen a határmenti részen, ahol tudvalevően, mint hadizónában a polgárjogok erősen korlátozva vannak.

HA ELEGÁNSAN AKAR ÖLTÖZKÖDNI
ugy tekintse meg
őszi és téli szöveteimet!
Raktáron tartok: Ulster-, raglán- és télikabát- szöveteket. Bricsesz 300 dinár. Raglán és télikabát 1000 dinártól kezdve mérték után a legujabb divat szerint — Megrendelhető:
NÁVAY ISTVÁN
polgári- és egyenruhaszabóságánál, Subotica, Somborski put 2. (Nagytemplom mellett Dr. Kiss-ház.) 6555

CIRKUSZ

Uj énekek énekei

Kopogtattak a szerkesztőség ajtaján.

— Tessék!

Fiatalember lépett be. Megnézte a kifüggesztett táblát, amely igy szólt: »Térjünk a tárgyra!« és minden átmenet nélkül a következőket mondotta:

— Uj szerelmi levelezőt szerkesztettem, illetve átdolgoztam Salamon királynak hires szerelmi levelezőjét, az Énekek Énekét, amely a mai kor szellemének nem felel meg. Kérem becses lapjában folytatásokban kiadni.

Ezzel átnyujtotta az eredeti Énekek Énekét a fényes udvaráról hires Salamon király remekmüvét és egy vékony füzetet, amelynek cimlapján ez állt:

UJ ÉNEKEK ÉNEKE

Irták Salamon király és Király (König) Salamon

Javitott és bővitett kiadás

Lapozni kezdtem a füzetben, mire Salamon király társszerzője igy szólt:

— Tessék talán összehasonlitani a két kiadást, hogy meggyőződjön müvem értékeiről. Én a békebeli szerelmi vallomásokat, hogy ugy mondjam — valorizáltam. Ha megengedi, én felolvasok pár részletet.

Megengedtem. Király ur elkezdte:

— Eredetiben: »A te fogaid hasonlók a megnyirt juhok nyájához, amelyek mind kettősöket ellenek és nincsen közöttük meddő.« Átdolgozva: »A te fogaid hasonlók a gyapjuipari értékpapirok nyájához, amelyek mind egyre kettőt adnak és nincsen közöttük tőkefelemelés nélkül.«

— Eredetiben: »Méz és tej van a te nyelved alatt és a te ruháidnak illatja, mint a Libánusnak illatja.« Átdolgozva: »Pár vaggon méz és tej van a te nyelved alatt és a te ruháidnak illatja, az valódi Coty Lorigan.«

— Eredetiben: »Az ő orcája hasonlatos a drága füveknek táblájához, amelyek illatos plántákat nevelnek.« Átdolgozva: »Az ő orcája hasonlatos a drága buzatáblákhoz, amelyek prima exportbuzát nevelnek métermázsánként 30 frankért ab svájci határ.«

— Folytassam? — kérdezte ezután a jeles reformátor.

— Köszönöm — szóltam —, az előadottakból már meggyőződtem, hogy ön alapos munkát végzett. És mondja, minden egyes mondatot átdolgozott?

— Ó nem! A bölcs király, aki fényes jóstehetséggel birt, már akkor megirt néhány hasonlatot, amit ma is használhatunk. Igy például: »Az ő kezei aranyhengerek; az ő szárai márványoszlopok, melyek tiszta aranytalpakra fundáltattak.« Ezt a részt nem bántottam, mert itt ma is kifejezésre jut az aranyparitás. Ugyancsak meghagytam a következőket: »A te hasad, mint a gabonaasztag« —, mert ez buzaparitáson álló dicséret, viszont kihagytam a folytatását: »liliomokkal körül keritve.« Ez a körités ma már nem divat, ámbár ami a liliom keritést illeti...

— Figyelmeztetem — szóltam rá —, hogy lapunkat polgári családok gyermekei olvassák!

— Kérem. Még csak egy kérésem van. A mü egyik passzusát nem tudtam átdolgozni. Ez igy szól: »Szőlője volt Salamonnak Baálhamonban, adta az ő szőllejét a pásztoroknak, kiki annak gyümölcséért hoz ezer-ezer ezüst siklust.« Ezt a részt nem tudtam valorizálni, mert fogalmam sincs, hogy az ezüst siklus, Zürich nem jegyzi.

— Ez nagy hibája a münek.

— Bevallom; de sok nehézségekkel kellett megküzdenem.

— Hogy-hogy?

A jeles reformátor rámutatott az eredeti mü első fejezetére.

— Itt van, kérem, — mondta — az eredetiben: »Olyan az én szerelmesem, mint egy kötés mirha.« Ezt röviden igy dolgoztam át: »Olyan az én szerelmesem, mint egy kötés Ganz-Danubius.« Közbe jött a bessz és én ismét visszaváltoztattam az eredetibe: »Olyan, mint egy kötés mirha.« Mert ez biztosan jobban áll, mint a Ganz.

— Nem jó. Bocsásson meg, hogy beleszólok, de irja egyszerüen azt, hogy »mint egy kötés marha«. A mirha az leeshetik, de a marha az soha. Ahogy én a mai marhákat és a mai mészárosokat ismerem . . .

Stella.

Leverték a görög ellenforradalmat

A felkelők közül sokan Jugoszláviába menekültek

Athénből jelentik: A görög kormánycsapatok a fölkelőket mindenütt leverték és a rendet ugy a Peloponesosban, mint Északgörögországban helyreállitották. Korinthosban a kormánycsapatok véres harcot vivtak az ellenforradalmárok, akik végül megadták magukat. Chalkis mellett öt zendülő zászlóaljat bekeritettek, amelyek dél felé akartak visszavonulni. A harcokban elfogták az ellenforradalom vezetőjét Aletaxas tábornokot, akit erős fedezettel Athénbe szállitottak.

Plasztirasz ezredes kiáltványt bocsájtott ki, amelyben bejelentette, hogy a fölkelést a kormány minden nütt elnyomta és felszólitotta a lakosságot, hogy engedelmeskedjen a kormány parancsainak. Athénben ostromállapot van, a lapokat erősen cenzurázzák. A rendőrség szerdán több politikust és katonát letartóztatott, akik résztvettek az ellenforradalom előkészitésében.

Beogradból jelentik: A külügyminiszteriumba érkező jelentések szerint a görög kormánycsapatok Görögországban mindenütt szétverték a fölkelő ezredeket. A fölkelésben résztvett tisztek közül sokan Jugoszláviába menekültek.

Németország vajudása

Éhségtüntetések — A pfalzi szocialisták el akarnak szakadni Bajorországtól — Hamburgban helyreállt a rend

A német birodalom területén, a megszállott területeken is, *nagyarányu éhségzavargások törtek ki az ipari városokban. Essenben, Gelsenkirchenben, Kalenbergben*, a *braunschweigi* részen és *Berlin* külvárosaiban szerdán *a munkanélküliek kifosztották az élelmiszerüzleteket*, megtámadták a rendcsinálásra kivonult rendőrséget, amely több esetben *kénytelen volt fegyverét használni*. A zavargásokat estére *mindenütt sikerült megfékezni*.

Hamburgban a hatóságok *a rendet teljesen helyreállitották*. A kommunisták, akiket gépfegyverrel és bombákkal üztek el a barrikádok mögül, szerdán *nyugodtan viselkedtek*. A kikötővárosban a tengerészcsapatok teljesitenek szolgálatot, a melyek különösen a külvárosokat szállták meg erősen, ahol a kommunisták elzárták magukat. *Kielben* a munkásság nagy tüntetést rendezett, miközben a rendőrséget bántalmazták. *Ebberfelden* a zavargó tömeget a rendőrség gummibottal verte szét. A kommunisták *általános sztrájkra szólitották fel a munkásságot*.

A berlini munkásság erélyes fellépést sürget Bajorország ellen

Berlini jelentés szerint a szociáldemokraták és nemzeti demokraták vezetőiket a kancellárhoz küldték, hogy jelentsék be a pártnak azt a kivánságát, hogy a birodalom Bajorországgal ne bocsátkozzék tárgyalásba. A szocialisták kijelentették továbbá, hogy ők a kormánynak ilyen irányu politikáját nem támogatnák. *Seckt* tábornok is kijelentette, hogy végre erélyesen kell eljárni Bajorországgal szemben, annál is inkább, minthogy Lossow a hadsereg egy részét a birodalom elleni lázadásra akarta felbujtani.

Bajorországban egyébként *a birodalmi csapatok egy része megtagadta az esküt a bajor kormánynak*. A csapatok azon álláspontot vannak, hogy katonai esküjüket a birodalmi alkotmány alapján tették és ettől nem térhetnek el még az esetben sem, ha a bajor kormány meg is egyezik a birodalmi kormánnyal. A birodalmi véderőügyi miniszterhez és a hadvezetőség főnökéhez Bajorországból, főleg a birodalmi véderőtisztektől számos hüségnyilatkozat érkezett.

Elszakadási mozgalom Pfalz tartományban

A Havas-ügynökség szerint a szeparatista mozgalom uj erőre kapott, valószinüleg a Rajna-bizottságnak arra a kijelentésére, hogy a szeparatisták uralmát mindenütt elismerik. A szeparatista csapatok *a koblenzi városházát* másfél napi ostrom után *elfoglalták*. Ezzel szemben Berlinből azt jelentik, hogy a koblenzi rendőrségnek sikerült *a támadó szeparatistákat visszaverni*, akik elhagyták a várost. *München-Gladbachban* a munkások a rendőrséggel megrohanták a városházát, ahonnét a szeparatisták a tetőkön át menekültek. *A szeparatista polgármestert meggyilkolták. Kölnben* a megszálló hatóságok *ostromállapotot hirdettek*.

A megszállott bajor tartományban *Pfalzban elszakadási mozgalmat kezdeményezett a szocialistapárt*, a mely felhivásában hangsulyozta, hogy *Pfalznak el kell szakadnia Bajorországtól, minthogy a bajor kormány megszegte az alkotmányt és fellázadt a német köztársaság ellen*. A tartománygyülésen Louis francia őrnagy, a rajna-vidéki bizottság képviselője javaslatot tett, hogy Bajorország nyugtalan és veszedelmes helyzetére való tekintettel Pfalzból autonóm államot alakitsanak ideiglenes kormánnyal. A javaslatot elutasitotta a tartománygyülés.

Stresemann a Ruhr-vidékre utazott

Stresemann kancellár, mint Berlinből jelentik, *Gollmann* belügyminiszter és *Fuchs* területi miniszter kiséretében a *Ruhr-vidékre utazott*, hogy a politikai pártokkal megbeszélje a rajna-vidéki politikai helyzetet.

Németország jegyzéke

A jóvátételi bizottságnak Párisban szerdán adták át a német kormány jegyzékét, amelyben a német kormány ujra kijelenti elvi készségét a jóvátétel teljesitésére, de rámutat arra, hogy a jelen gazdasági viszonyok lehetetlenné teszik a teljesitmények finanszirozását. A német kormány azt javasolja, hogy *a bizottság vizsgálja meg Németország teljesitőképességét* s közölje vele a költségvetés szanálására és a valuta stabilizálására vonatkozó intézkedéseket.

Szovjetoroszország beleavatkozik a német eseményekbe

Az egyik berlini lap szerint Szovjetoroszország az eszt határon csapatokat koncentrál azzal a céllal, hogy alkalmas időben fegyveresen támogassa a német kommunistákat.

Sztrájkba léptek a papirpénzt előállitó nyomdák munkásai

A berlini nyomdai munkások memorandumot intéztek a kormányhoz, amelyben kijelentették, hogy általános sztrájkba lépnek, ha nem oldják föl a *Rothe Fahne* nyomdájára elrendelt zárlatot. A memorandumot átnyujtották Gessler honvédelmi miniszternek is, akitől a katonai ostromállapot megszüntetését is követelték. Miután a kormány a követelést nem teljesitette, Berlinben *a nyomdai munkások sztrájkba léptek*.

Száz szál gyertyát és százezer dollárt!

Fráter Lóránd Amerikába készül

Nagyváradról jelentik: *Fráter* Lóránd, volt magyar országgyülési képviselő, aki fiatal korában mint nótaszerző és népdalénekes aratott zenei és müvészeti szempontokból nem tulságosan értékes sikereket és ezidőszerint az érsemlyéni ősi Fráter-birtokon gazdálkodik, Amerikába készül. Egy amerikai impresszáriótól hangversenykörutra kapott meghivást a „Száz szál gyertyát" kezdetü népszerü nóta szerzője. Fráter Lóránd már válaszolt az ajánlatra. A maga, felesége, 16 éves leánya és nevelőnőjük utiköltségein és elsőosztályu ellátási költségein felül hajlandó *100 ezer dollárért* félesztendeig tartó müvészi előadó körutra leszerződni.

Amennyiben a föltételeket elfogadják, Fráter Lóránd családjával januárban vagy február elején indulna Amerikába. Nagyon valószinü azonban, hogy az amerikai impresszário sokallani fogja a száz szál gyertyáért a százezer dollárt és a valaha országosan ismert „Fráter hadnagy" amerikai turné helyett tovább gazdálkodhatik majd az érsemlyéni ősi Fráter-birtokon felesége, 16 éves leánya és nevelőnőjük társaságában.

Kisebb bünügyek

Főtárgyalások a szuboticai törvényszéken

Kisebb bünügyekben itélkezett csütörtökön a suboticai törvényszéken *Pavlovics* István törvényszéki elnök büntető tanácsa.

Gondatlanságból — emberhalál

A mult év augusztus 14-én több mezei munkás, — köztük *Baics* Benő és *Rudics* Lázár, — kint dolgoztak a földeken, amidőn hirtelen eső kerekedett és a munkát abba kelletett hagyni.

A munkások behuzódtak egy kis kunyhóba, ahol vidám beszélgetés közben várták, hogy elálljon az eső. Tréfálkoztak, vidáman voltak, egyik-másik énekelt is. Ez a vidám hangulat azonban hirtelen megszakadt és helyét ijedt rémület foglalta el.

Az történt ugyanis, hogy a munkások egyike, *Stipics* Daniló beszélgetés közben elővette a zsebében levő revolvert, hogy a fegyvert valamelyik társának megmutassa. *Baics* Benő kezébe akarta venni a revolvert. *Sztipics* figyelmeztette *Baicsot*, hogy vigyázzon, mert meg van töltve. A figyelmeztetés ellenére is kezébe vette *Baics* a fegyvert, amely ebben a pillanatban elsült és a golyó az egyik munkásnak, *Rudics* Lázárnak a szivébe furódott, azonnal halált okozva.

Ebben a bünügyben tartották meg a főtárgyalást csütörtökön.

Baics Benő 32 éves, nős, suboticai földmüves gondatlanságból elkövetett halált okozó sulyos testisértéssel vádolva állt a biróság előtt.

Ugy adja elő az esetet, mint a vizsgálat során. Alighogy a kezébe vette a fegyvert, rögtön megtörtént a szerencsétlenség. A kihallgatott tanuk: *Baics* Jakov, Stipics Dániel, teljesen egybehangzóan ugy adják elő az esetet, mint a vádlott.

Néhány irat felolvasása után véget ért a bizonyitási eljárás s a perbeszédek után a biróság meghozta itéletét, amellyel vádlottat — az enyhitő körülmények figyelembevételével — 30 napi fogházra itélte.

Az itélet jogerős.

Jó az előrelátás

Apró József 43 éves és *Sebők* József 38 éves st.-kanizsai földmüvesek lopással vádolva állottak a biróság előtt.

Elsőnek Apró Józsefet hallgatta ki a biróság. Elmondja, hogy 1921. év szeptember 21-én ő és Sebők József kocsival cserepet hordtak a Grünfeld-féle téglagyárba. A gyár udvarán láttak egy köteg talpbőrt és miután nem látták mellette a gazdáját is, gondolták, felrakják a bőrt a kocsira és elviszik a városházára, mint gazdátlan holmit, — ne hogy más elvigye.

— *Elnök:* El is vitték a városházára?

— Nem egyenesen, mert már délfelé járt az idő és ugy gondoltuk, hogy előbb elvisszük haza és csak azután a városházára, de erre már nem futotta az idő, mert jöttek a rendőrségtől és elvették tőlünk a bőrt, minket pedig bekisértek.

Sebők József a második vádlott, hasonlóan adja elő az esetet, és azt mondja:

— Nem *ugy* vittük mi el, hanem át akartuk adni a gazdájának.

— De hiszen nem is tudták, ki a gazdája, jegyzi meg az elnök.

— Igen, de ha mi el nem visszük, mondtuk, valaki más ugyis elviszi. A kapu nyitva volt és a bőr ugy feküdt szabadon az udvaron.

A vádlottak után a biróság *Jancsics* Dusán károsultat, a talpbőr tulajdonosát hallgatta ki a biróság, aki előadta, hogy mint ismerős, a gyár udvarán tette le a bőrköteget, ahol teljes biztonságban tudta. Mire dolgát végezve, visszatért a gyárba, hogy elszállitsa a bőrt, azt már nem találta a helyén, ahova tette. Jelentést tett az esetről a rendőrségen és csakhamar kinyomozták *Apró* és *Sebők* személyében azokat, akik a bőrt elvitték.

A bizonyitási eljárás befejezése után a biróság meghozta itéletét s a vádlottakat 15 napi vizsgálati fogság beszámitásával 1—1 havi fogházra itélték.

Az itélet jogerős.

Nemzetközi pénztárt

akarnak felállitani az utódállamok

Ujabb tárgyalások az utódállamok között a régi államadósságokról

A „Bácsmegyei Napló" több izben beszámolt azokról a tárgyalásokról, a melyeket a kormány a régi államadósságok felosztása tekintetében az utódállamokkal a békeszerződésből kifolyólag folytatott. A régi államadósságok felosztása egy bizonyos megállapitott százalék alapján történt volna s ebben az esetben a megegyezés a kérdést véglegesen elintézhette volna. A százalék szerinti megállapodás azonban nem sikerült és teljesen nyilt kérdés maradt, hogy a szétosztás hogyan bonyolittassék le. Erre a célra ujabb tárgyalások indultak meg, amelyek azonban szintén nem vezettek eredményre, mert a tervezett megállapodások a kötvénytömeg átvételére vonatkozólag nem egyeztek a békeszerződés rendelkezéseivel.

Igy történt azután, hogy a legutóbbi tárgyalások folyamán kialakult vélemény szerint az egyes országokra eső és átvállalandó régi államadóssági kötvények helyett egységes és uj kibocsátásokat terveztek. Ez a tervezet azonban a leszámolás és szétosztás tekintetében ismét olyan nehézségeket okozott volna, hogy az ügy végleges elintézésének a sikerét veszélyeztette. A folytatólagos tárgyalásokon azután az egyes kormányok utólagos jóváhagyásának kieszközlésétől függően olyan megállapodások jöttek létre, hogy a régi államadósságok tekintetében érdekelt államok egy közös pénztárt állitanak föl és ez a nemzetközi jellegü pénztár fogja azután a fölosztást és átszámolást az egyes érdekelt országok között azok javára vagy terhére foganatositani.

A megegyezés ára

A szuboticai radikálispárt ellenzéke a földmüves-csoport ellen

Az utóbbi időben ugy a főispánválság hireivel kapcsolatban, mint a tanügyi inspektor távozása körüli polémiákban is többször szó volt a suboticai radikálispárt belső ellenzékéről, anélkül azonban, hogy ezek a hirek arra is kiterjeszkedtek volna, hogy tulajdonképpen mi idézi elő a pártszervezetben ezeket a belső ellentéteket és mi az ellenzék célja a párt többségének politikájával szemben.

Ezekre az aktuális kérdésekre nézve, amelyek a helyi politikai pártokat most naponta foglalkoztatják, a »*Bácsmegyei Napló*« munkatársának teljesen beavatott helyről a következőket sikerült megtudni.

A suboticai radikálispárt állandó ellentétekre alkalmat adó és legnehezebben megoldható problémája: *a bunyevác-sokácpárttal való megegyezés.* Ismeretesek azok a tárgyalások, amelyek a megegyezés érdekében már több izben folytak, azonban ezideig még nem vezettek eredményre. A radikálispárt a legutóbb ismét folytatott tárgyalásokat és ez alkalommal robbantak ki azok az ellentétek, amelyek már egy esztendeje lappangnak a pártban.

A suboticai radikálispárt ugyanis *egyöntetüen kivánja a bunyevácokkal való megegyezést,* ellentétek csak a *megegyezés ára* körül vannak. A párt földmüves csoportja, amelynek tagjai a bunyevácpártból léptek át a radikális szervezetbe, féltékenyen nézik volt pártjuk törekvéseit és ezek *a radikálispártban tömörülő bunyevácok nem hajlandók olyan árat fizetni a megegyezésért, hogy annak alapján a bunyevác-sokácpárt autonómista törekvései csak részben is sikert érjenek el* és hogy a közigazgatás vezető állásainak egyrésze a bunyevác-sokácpárt kezébe kerüljön. Miután pedig a suboticai radikális pártszervezetben a földmüves-csoport tagjai vannak többségben és a pártban különben is favorizálják a bunyevác gazdákból álló csoportot, igy *ennek a szava döntő* minden fontosabb kérdésben.

Ezzel szemben azonban a radikálispárton belül van egy ezideig még számra nézve kis csoport, amely *minden áron meg akarja valósitani a bunyevác-sokácpárttal való megegyezést.* Mivel pedig ez a földmüves-csoport ellenállásán tört meg eddig, ezért ez a nagyrészt intellektuellekből álló ellenzéki csoport, még *a földmüves-csoport megkerülésével is* hajlandó volna a megegyezést nyélbe ütni és ennek ellenében a bunyevácpárt feltételeit teljesiteni. Ez az ellenzék nem akar számolni a párt többségét alkotó földmüvesek kivánságaival és kifelé is szoros nexusban van a bunyevác-sokácpárt néhány vezetőjével, akikkel állandóan folytat tárgyalásokat, a párt meghatalmazása nélkül.

A csendes harc a két csoport között már idestova egy év óta tart.

A radikálispártban az a vélemény, hogy az ellenzéki csoport tevékenysége a pártra nézve teljesen ártalmatlan, mert a döntés végeredményben mégis a többségtől függ, a főkérdésben pedig — mint hangsulyozzák — ugyis egyetért az egész párt, amely a bunyevác-sokácpárttal való megegyezést őszintén kivánja.

HIREK

— **Minisztertanács a királyi udvarban.** A minisztertanács csütörtökön este ülést tartott, amelyen a tisztviselőknek az uj tisztviselőtörvény szerinti beosztásukat folytatták. A minisztertanács pénteken a király elnöklete alatt a királyi udvarban fog ülést tartani, amelyen a napirenden levő bel- és külpolitikai kérdésekről, különösen a jóvátétel kérdéséről és Olaszországnak Jugoszláviához való viszonyáról fogják informálni a királyt Politikai körökben oly hirek terjedtek el, hogy Olaszország ujabb javaslatokat terjesztett elő a fiumei kérdés megoldására. A kormány tagjai azonban ezeket a hireket cáfolják.

— **Protics Sztoján beteg.** Beogradból jelentik: Protics Sztoján az utóbbi napokban sulyosan megbetegedett, amely a politikai közvéleményben nagy aggodalomra adott okot. Az ősz politikus influenzát kapott és ezzel egyidejüleg régi szivbaja is kiujult. Kezelőorvosai szerint állapotában csütörtökön már javulás állott be.

— **Mussolini san-marinói rendjele.** Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök fogadta Gozi ügyvédet, a san-marinói köztársaság külügyi hivatalának titkárát, aki a san-marinói lovagrend legmagasabb érdemrendjét nyujtotta át neki.

— **Amerika hajlandó résztvenni Európa gazdasági rekonstrukciójában.** Londonból jelentik: A londoni amerikai követ Baldwinnak kijelentette, hogy Amerika hajlandó segédkezni Európa gazdasági katasztrófájának megakadályozásában, de csak abban az esetben, ha erre felszólitást kap.

— **A pápa a háboru áldozataiért.** Rómából jelentik: A pápa Pompigli bibornok vikáriushoz levelet intézett, amelyben fölhivja, hogy Mindenszentek ünnepén és egész november havában valamennyi templomban imát mondasson a világháboru áldozataiért, az áldozatok nemzetiségére és pártállására való tekintet nélkül.

— **Elmarad a református árvaház felszentelése.** A feketehegyi református árvaház felszentelése október 31-ére volt kitüzve. Miután azonban az árvaházban sarlach-járvány lépett fel, a vezetőség a felszentelési ünnepélyt bizonytalan időre elhalasztotta. Ezzel egyidejüleg az egyházmegyei közgyülést is elhalasztották.

— **Befejezték a vizsgálatot a novisadi rendőrségen.** Novisadról jelentik: Todorcsics Jován belügyminiszteri inspektor csütörtökön délelőtt befejezte a vizsgálatot a novisadi csendőrségen. A vizsgálat befejezése után tárgyalásokat folytatott novisadi radikálispárti politikusokkal, a Srnaora vonatkozólag. A vizsgálat eredményéről az inspektor pénteken fog jelentést tenni a belügyminiszteriumban.

— **Shimmy után a halálba.** A Bácsmegyei Napló október 22-iki számában ilyen cimen megirt cikkre Corkusics Velimir annak helyreigazitását kéri, hogy Corkusics István, aki Corkusics Lázárnak soha nem volt üzlettársa, nem volt eladósodva, nem élt könnyelmü életet s hogy tettének elkövetése előtt teljesen józan volt.

— **Visszafordulnak a Görögországba indult szuboticai kereskedők.** A suboticai Lloyd által rendezett társas kirándulás résztvevői értesülésünk szerint pénteken már visszaérkeznek Suboticára, miután a görög ellenforradalmi események miatt nem tudnak átmenni Görögországba. A kiránduló-társaság tudvalevőleg vasárnap utazott el Suboticáról és a programm szerint csütörtökön kellett volna a határon átkelni és Szalonikibe érkezni. Az időközben kitört görög ellenforradalom következtében azonban a görögországi ut értesülésünk szerint elmarad és a Lloydhoz érkezett telefon-értesités szerint a kereskedők délszerbiai tanulmányutuk után pénteken visszaérkeznek Suboticára.

— **Felépitik Osijek uj kórházát.** Osijekről jelentik: Az alsóvárosban épülő uj kórház épitését már hónapokkal ezelőtt félbe kellett hagyni, mert a kormány részéről megigért anyagi támogatást nem kapták meg. Az egészségügyi miniszterium most értesitette a város tanácsát, hogy kilencszázezer dinárt kiutalt a kórház épitésére. Igy ujból megkezdik az épitkezést.

— **Barbusset vád alá helyezték.** Párisból táviratozzák: Henry *Barbusse,* a Tűz cimü regény szerzője ellen vádat emeltek a hadviseltek egyik nemzetközi kongresszusán mondott beszéde miatt. Katonai személyeknek engedetlenségre való felbujtásával vádolják.

— **A bécsi bankok kétmilliárdos adománya Németországnak.** Bécsből jelentik: A bécsi bankok a Németországnak nyujtandó élelmiszersegély céljaira kétmilliárd koronát adományoztak.

— **Tüz egy pusztán.** Becskerekről jelentik: *Markovics* Száva szerbittebei birtokos pusztáján csütörtökön tüz ütött ki, amely nagymennyiségü árpát, szalmát és szénát pusztitott el.

— **Lopás a nyitott ablakon keresztül.** *Jeszenszki* Jenő szuboticai gyógyszerész feljelentést tett a rendőrségen, hogy csütörtökön este a Sombori-utcai lakásának nyitott ablakán keresztül ismeretlen tettesek elloptak egy szőnyeget. A házbeliek a lopást azonnal észrevették, de mielőtt üldözőbe vehették volna a tolvajokat, azok elmenekültek. A rendőrség meginditotta a nyomozást.

— **Uj jogtudor.** *Brašič* Vladan törvényszéki jegyző a suboticai kerületi törvényszéknél, a suboticai jogi-fakultáson sikerrel elvégezte a jogi szigorlatot és jogi diplomát nyert.

— **Időjárás.** A budapesti meteorológiai intézet csütörtöki jelentése: Egyelőre változékony enyhe idő várható, helyenként esővel. Később hősülyedés valószinü.

— **A magyar közalkalmazottak nem lehetnek tagjai politikai egyesületnek.** Budapestről jelentik: A hivatalos lap szerdai száma közölte a kormánynak azt a rendeletét, a mely minden közszolgálati alkalmazottnak megtiltja, hogy elfogulatlanságukat vagy pártatlanságukat befolyásoló egyesületnek tagjai lehessenek. A rendelet kiadását *Bethlen* István miniszterelnök *Rassay* Károly kivánságára igérte meg és igy nem látszik alaptalannak az a feltevés, hogy ez a kormányintézkedés elsősorban egyes jobboldali egyesületek ellen irányul. A fajvédő-sajtó ezért éles támadást intéz a kormány ellen, mert a rendeletet az ébredő magyarok egyesülete ellen irányzottnak tekinti.

— **Titokzatos gyilkosság Budapesten.** Budapestről jelentik: Szerdán este borzalmas gyilkosság történt Ujpesten a nyilt uccán. A cirkáló rendőrőrszem a Lőrincz-ucca sarkán vérbefagyva, szörnyü sérülésekkel holtan talált egy iparos külsejü férfit. A vizsgálat megállapitotta, hogy az áldozat Rapoli Lajos ujpesti élelmiszerárus, akit valószinüleg baltával ölt meg az ismeretlen tettes, akinek kézrekeritésére a rendőrség minden intézkedést megtett.

— **Nyomtalanul eltünt becsei leányok.** Versecről jelentik: Néhány nappal ezelőtt *Kenderfi* Juliska 18 éves és *Farkas* Veronka 16 éves becsei házileányok nyomtalanul eltüntek szüleik lakásáról. A rendőrség meginditotta a nyomozást.

— **Meglopta a szállásadónőjét.** Novisadról jelentik: *Jovánovics* Ljubica becsesini lakos feljelentést tett a rendőrségen *Lukics* Verica ellen, akinek egy éjszakára szállást adott, távozásakor azonban nagy mennyiségü ruhanemüt ellopott. Lukics Vericát a novisadi rendőrség letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

UJ DIVAT

Egy hölgy azt kérdezte tőlem: nem találom furának,
Hogy neki születik gyereke
és nem az urának?

dió.

— **Kósza Jutka a Népkörben.** Október 27-én, szombaton és 28-án vasárnap a suboticai Népkör mükedvelői szinielőadást rendez. Előadásra kerül Kósza Jutka cimü mulattató énekes népszinmü, amelynek előadására ambicióval készül a lelkes mükedvelői gárda. A Népkör nagy áldozattal szereli fel a szinpadot minden szükséges kellékkel, hogy az előadás minél tökélesebb és müvészibb legyen. Az előadások pontosan 8 órakor kezdődnek. A vasárnapi előadás után tánc következik. Jegyek elővételben a Népkörben válthatók.

— **Tévedésből kiraboltak egy vasuti őrházat.** Versecről jelentik: Hétfőn éjjel vakmerő rablótámadás történt a verseci vasutvonal mentén levő 28-as őrháznál. Öt ismeretlen suhanc behatolt Hunyi Sándor vasuti őr lakására, ahonnan elvitték Hunyi leányának kelengyéjét és száznegyven dinárt. Hunyi azonnal jelentést tett a csendőrségnél, ahol meginditották a nyomozást és kedden délután sikerült már a rablóbanda két tagját elfogni *Bobinszki* Stevó és *Dedorovics* Mirkó podporányi legények személyében. Kihallgatásuk alkalmával megnevezték másik három társukat is, majd elmondták, hogy a 36-os számu őrházat akarták kirabolni, mert megtudták, hogy az ottani vasuti őrnek Amerikából nagyobb összegü dollárt küldtek rokonai. A két rablót átadták a bélacrkvai ügyészségnek, társaik után pedig tovább folytatják a nyomozást.

Az »Ut a boldogság felé«. Griffith óriási filmje, az idény legvonzóbb müsora. Balkán-film.

— **Letartóztatott áldetektivek.** Becskerekről jelentik: A becskereki rendőrség csütörtökön letartóztatta *Potye* Fülöp és *Veréb* János foglalkozásnélküli iparossegédeket, akik éjjel 11 órakor bezörgettek özv. *Schiff* Emma Gizella Park 2. szám alatti lakásán. Amikor bebocsátották őket, kijelentették, hogy rendőrségi detektivek és az a megbizásuk van, hogy a Schiffné két cselédjét orvosi vizsgálat végett kisérjék be a rendőrségre. Egyben pedig kérték a 75 dinárt kitevő orvosi vizsgadij lefizetését. Közben a rendőrség megneszelte az ügyet, rendőröket küldött ki és a két áldetektivet letartóztatták.

— **Dobrovoljácok az agrárhivatal tisztviselői ellen.** Becskerekről jelentik: Rusko-Szelón, egy Becskerek közelében levő kis községben megjelentek a becskereki agrárhivatal tisztviselői, hogy a hivatal rendelkezése értelmében az ottani dobrovoljácok földjeiből egy részt visszavegyenek. A dobrovoljácok ellenszegültek a rendelet végrehajtásának, felfegyverkezve kimentek a földekre és az agrárhivatal tisztviselőit szétkergették. A dobrovoljácok elhatározták, hogy küldöttségileg panaszt emelnek Beogradban az agrárminiszter előtt a becskereki agrárhivatal rendelkezései ellen. A küldöttséget *Setyerov* Szlávkó demokrata képviselő fogja vezetni.

Dr. Lukits Miroszlav fogorvos Somborból örök hüséget fog esküdni folyó hó 28-án Radoszávlyevits Danica, Radoszávlyevits Jelena és Nikola, bájos leányának. Srem.-Mitrovicán.

Dr. Wohl József specialista szülész- és nőorvos hazaérkezett és rendeléseit folytatja délelőtt 8—10-ig és délután 2—4-ig. Wilsonova ulica 23.

Füzőkülönlegességeit hölgyek figyelmébe ajánlja *Dimitrijevits Juliska* füzőterme. Subotica. Skotus Viator ulica 10.

Foto-szalon. Vig, Subotica (Nádor-kávéház fölött) készit fényképeket a legmodernebb és legmüvészibb kivitelben.

(*) **Roth Olga kozmetikai intézetében** Kr. Alexandrova-ulica 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolitása. Kaphatók saját készitményü, kiváló hatásu kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérito és szeplőkenőcsök stb. 2804

SPORT

Vasárnapi futballprogram. Szuboticán vasárnap három, első osztályu bajnoki mérkőzést rendeznek. Érdekesség szempontjából a *Zsak—Sand* találkozása a legkiemelkedőbb esemény, amely a ZsAK ujonan épitett pályáján fog lefolyni. A mérkőzés favoritja a Sand, amely a legrosszabb esetben eldöntetlenül végez a meglehetősen nagy formahanyatláson keresztülment vasutas csapattal. A Sand pályáján az SzMTC a sombori Sport kitünő együttesével méri össze erejét. A munkáscsapat, amely állandóan fejlődik tudásban és taktikai készségben, kemény dió lesz a Sport számára, amely *Szabó* nélkül, a leggólképesebb csatára nélkül áll ki. Előmérkőzésül ugyancsak a Sand-pályán negyed 2 órai kezdettel a Suboticai Sport—Concordia játszák le esedékes bajnoki mérkőzésüket. A papirforma szerint a Sport 3—4 gólarányu győzelme várható.

Összeállitották a magyar válogatott csapatot. A szerdai trialmérkőzés alapján a magyar szövetségi kapitány összeállitotta a svédek ellen játszó magyar csapatot, amely a következő: Fehér—Mandl, Hungler—Kertész II, Orth, Blum—Braun, Molnár, Spitz (N. S. C.), Eisenhoffer, Solti (Szeged). Tartalék: Biri, Lenkey I, Fuhrmann, Zloch, Horváth II és Opota. Nagy meglepetés Solti és Spitz beállitása, akikre a szövetségi kapitányon kivül egyáltalán senki sem gondolt komolyan. A triálon azonban ugy Spitz, mint Solti olyan pompás formát árultak el, hogy a válogatott csapat összeállitásánál feltétlenül figyelembe kellett venni őket. Az U. T. E. csatárai — Jeszmás és Csontos — a próbamérkőzésen nem váltak be. A magyar sportkörök a csapattal általában meg vannak elégedve.

TŐZSDE

Noviszadi terménytőzsde, október 25. Irányzat barátságos. Forgalom normális. 90 vaggon áru kelt el. Ótengeri 245 dinár, március—áprilisi 205—207.50 dinár, március—májusi 207.50 dinár, január—márciusi 212.50 dinár, március—áprilisi félkasszával 225 dinár, december—februári 235 dinár, március—áprilisi 280 dinár. Zab beogradi paritásban 235 dinár, szerémi duplikát kasszával 220 dinár, Buza bácskai 332.50 dinár, szerémi 330 dinár, bánáti szentai paritásban 335 dinár. Árpa 64—65 kg.-os duplikát kasszával 280 dinár.

Beograd, október 25. *Zárlat:* Páris 5.03—5.02, London 383.75—383.50, Milanó 3.8050—3.80, Genf 15.20—15.15, Newyork 85.20—85.15, Berlin 0.0450—0.0350, Prága 2.52—2.5175, Bécs 0.1195—0.119250, Bukarest 42.40.50, Budapest 0.47—0.45.

Zagreb, október 25. *Zárlat:* Bécs 0.1230—0.1250, Budapest 0.47—0.45, Genf 15,50—15.30, London 392—389, Milano 3.91, Newyork 85, Prága 2.59—2.58, Bukarest 42.50—41.50.

Zürich, október 25. *Zárlat:* Berlin oooooooo.5½ (0.0080) százmillióra, Newyork 561 (5.61.50), London 25.10 (24.95), Páris 32.62½ (32.55), Milano 25.21½ (25.23), Prága 16.60 (16.60), Budapest 0.0306½ (0.0305), **Beograd** 6.65 (6.77½), Bukarest 2.65 (2.65), Szófia 5.35 (5.35), Varsó (0.005), Bécs 0.0078 háromnegyed (0.0078 háromnegyed).

Budapest, október 25. A devizaközpont hiatalos árfolyamai: **Beograd—Dinár 236—250.** Páris 1150—1210, Francia frank 1165—1231, Varsó—Lengyel márka 1—1.50, Newyork—Dollár 19350—20450, Milano 880—935, Lira 840—945, Bukarest 97—110, Lei 98—111.

Értéktőzsde. A magánforgalomban bizakodó a hangulat. A kereslet a kinálatnál nagyobb. Állitólag előfordult árfolyamok (ezer koronákban): Magyar Hitel 675, Kereskedelmi Bank 1250, Pesti Hazai Takarék 3950, Általános Takarékpénztár 190, Ingatlan Bank 360, Kőszén 2500, Salgó 530, Ganz-Danubius 5500, Rima 100, Nasici 2150, Ofa 520, Viktória butor 21, Cukoripar 3200, Baróti 18, Leszámitoló bank 190, Hazai Bank 208, Osztrák Hitel 123, Szlavónia 78.

SZINHÁZ

A Terike bemutatója. A suboticai szinészek társulata csütörtök este mutatta be a Katholikus Legényegyletben Földes Imre vidéki történetét, a *Terike*-t. A darab nehéz feladatok elé állitotta a szereplőket, akik közül a legnagyobb és legőszintébb sikert a vendégszereplő *Nyáray* Rezső aratta, aki Balázs plébános szerepében kiforrott müvészi alakitást nyujtott. A közönség meleg ovációban részesitette Nyárayt, aki a legjobb vidéken müködő magyar szinészek egyike és akihez kvalitásban hasonlitható szinész régen nem szerepelt suboticai szinpadon. A cimszerepet *Schwermund* Bözsi játszotta és a hálás szerep biztositotta sikerét. Sz. *Farkas* Teri drámai szerepének nehéz feladatával könnyen birkózott meg, ugyszintén az ügyes *Deutsch* Jolán is. *Szabó* Márton sikerrel játszotta a szerelmes fiu szerepét, *Sulyok* Dezső jelentéktelen szerepének is sulyt tudott adni és *Andor* Imre is jó volt. A rendezés *Nagy* Andor hozzáértését és izlését dicséri. A közönség melegen tapsolta az ambiciózus szereplőket.

Megjelentek már a
Bárd Karácsonyi Album
Ára D 40·—
és a
Rózsavölgyi Karácsonyi Album
Ára D 60·—
Megrendelhetők:
Vig Zsigmond Sándor
zenemükereskedése Subotica.

Szőnyegek
a legmodernebb mintázatban, óriási választék háló, ebédlő és salonba, Argaman, Smyrna és nyirott plüsch minőségben.
Futószőnyegek
spárga, juta, tapestri, kokus, plüsch és filz minőségben.
Székely és Vujkovics
divatkülönlegességek áruházában kapható.

Kellemes meglepetést
fog szerezni a temesvár—lipcsei Moravetz-cég az idén a zongorát vagy hegedüt játszó közönségnek. Október 15-én megjelenik az első
Moravetz Karácsonyi Album
olyan szenzációs külső kiállitásban és belső tartalommal, amilyet eddig a legnagyobb világcégek adtak vevőiknek. **80 oldalon 34 kiválogatott müvet tartalmaz ez a** pompás album, mely a legdivatosabb táncok, népszerü dalok, legszebb magyar nóták, kedvelt operák, kiválogatott két- és négykezes darabok gyüjteménye lesz és minden zongorára odakerül. Az albumba felvett müvek egyenként véve 380 dinárba kerülnek. **Karácsonyi albumot addig ne vegyen, mig a Moravetz-albumot nem látta!** Október 15-én a Moravetz-album is minden könyvkereskedésben kapható lesz. 7434

Volt hadifoglyok!!!
Megjelent a legszebb orosz dal, amely lépten nyomon kisért benneteket nagy Oroszországban. Cime:
BAJKÁL (Szibériai emlék)
Vegyétek és terjesszétek!
Moravetz kiadás
Mindenütt kapható! 7344

Margot Likőrgyár Sombor legkiválóbb rum, konyak és likőr különlegességek egyedüli beszerzési forrása.

NYILTTÉR.

Sajátmaga készithet elsőrangu tearumot és likőröket ha

„Rumatol“ vagy **Fantel & Pick**

likőresszenciákat vesz.

Kapható Reitter drogériában **Subotica** Glavni trg (Főtér).

Kapható nagyban és kicsinyben.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 7990

AZ ORTH. IZR. HITKÖZSÉG FŐRABBISÁGA

Hitközségünk t. tagjai szives tudomására hozzuk, hogy:

Péntek esti üzletzárás 4^{20} órakor

Péntek esti gyertyagyujtás 4^{35} órakor

Szombat kimenetele 5^{35} órakor

Bérbe kerestetik
malom, vagy 30—40 hold föld szállással. Cim: „SCHMOLKA“ hirdetőirodában Novi-Sad, Futoski put 2. sz.
8113

A
Bácsmegyei Napló
fiókkiadóhivatala
Veliki-Bečkereken
a főpostával szemben
LÉVAY NÁNDORNÉ
üzletében van.
A fiókkiadóhivatal
felvesz hirdetéseket
előfizetéseket és minden a lapra vonatkozó reklamációkat.

Asztalos mestereknek azonnal szállithatok minden mennyiségü külföldi nemes
FURNIERT
ugyszintén blindfurniert, sombori raktáramból
Spitzer Herman Sombor
Raktár: Karagyorgye ulica broj 8. — Telefon: 2—29. Lakás: Florianova ulica broj 3. — Telefon 2—28.
6723

Egészséges dajka
ujszülött gyermek mellé kerestetik. — Cim: „SCHMOLKA“ hirdetőirodában Novi-Sad, Futoski put 2. szám.
8115

BŰKKHASÁBFA
elsőrendü, száraz, waggontételben és kicsinyben
APRITOTT TŰZIFA
minden mennyiségben házhoz szállitva
legolcsóbb árban kapható
Halász és Társa Subotica
Senćanski put 19. (Kalória fatelep.) Telefon: 5-12.
7742

FAKERESKEDŐK RÉSZÉRE
OLCSÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS A
KOVINI BANK R. T.
faosztálya Kovin (Banat)
Fűrész-, épitőfaanyag ugy kemény mint puhafában, gömbfa, széldeszka mindenkor raktáron. Kivánatra minden méret vágatik.
Eladás engros és detailban.
7764

TRIFAJLI KŐSZENET
bármilyen mennyiségben azonnalra Suboticáról szállit
VUKOVIĆ i DRUG SUBOTICA Telefon: 4-10
8020

SZŐRMEVÁSÁR
NAGYMENNYISÉGŰ SZŐRMEÁRU ÉRKEZETT.
Skunks-, Perzsia-, Biber-, Nutria-, Bibrett-, mindenfajta róka-, Szilskin, opposen-, vadmacska-, brabanter-, szőrmebélés a legfinomabbtól a legolcsóbbig, báránybőr és minden e szakmába vágó áruk. Kérem tisztelt vevőimet, hogy megrendelésüket különösen szőrmekabátokra saját érdekükben már most eszközöljék. Vidéki megrendeléseket elfogadok SZŰCSÖK a szezon beállta előtt vásároljanak. Győződjön meg áraink versenyképességéről. Nagyban! Kicsinyben! Vásárlás nem kötelező!
GOLDSTEIN ANTAL
SZŐRMEÁRUHÁZA SUBOTICA
STROSSMAYEROVA U. 5. (HUSPIAC)
6167

KÁTRÁNYFEDŐLEMEZ
KÁTRÁNY
KARBOLINEUM
FACEMENT és minden egyéb épitési anyagot ajánl:
„GRADIVO“ ZAGREB
Bogovićeva ul. 3. — Telefon 5--55.
120

FASZÉN
Elsőrendü minőségü frissen égetett bükkfaszenet szállit legolcsó napi árak mellett waggontételekben esetleg 50 q-es rakományokban is.
Mavro Altheim, Nova-Bukovica
(Slavonija.)
Kérjen árajánlatot!
8093

I-a SZÁRAZ
BŰKKHASÁB TŰZIFA
ab Zsombolja Dinár 4300 per 10.000 kg. szállit prompt minden mennyiséget
MILADINOV V. ZSIVA
Timisoara (Temesvár)
Strd. Josif Gal 4.
8083

Bükkhasábfa és gyertyánfa
elsőrendü száraz, waggontételben és kicsinyben
Apritott tüzifát
minden mennyiségben, legolcsóbban házhoz szállit. Kereskedőknek külön árak.
ILIJEVIĆ TESTVÉREK
8025 Senćanski put 42 — Telefon 433.

Rum és Likör
essenciák (Schimmel, Fantl és Pick gyártmányok) legolcsóbban
Landauer (Lackner) drogéria
Subotica 7310

WEITZENFELD és TÁRSA
SUBOTICA Táviratcim: KENDERIPAR. Iroda: VÁROSI BÉRPALOTA.
Telep: Sentai put. Telefon: 190. Alapitva: 1902.

Ponyvaeladás és kölcsönzés. Ajánl: lópokrócokat, tüzoltó- és kerti tömlőket, uj lisztes, gabonás, gyapju-, toll-, komló- és szalmazsákokat, matrác- és rolettaszöveteket jutából és lenből, továbbá mindennemü házivásznat stb.

ZSINEGEK, KÖTELEK VAGY HEVEDEREK!

Legolcsóbb! Legjobb! Legszebb!
ECSET- és KEFEÁRU
csak
DEUTSCH JAKAB
ecset- és kefeáru nagykereskedésében Novisad Futoški put 37 kapható.
Gyári árak! Gyors és pontos kiszolgálás! Gondos csomagolás!
8109

Eladó 6 hengeres egy éves
STEYR LUXUSAUTO
Felvilágositással szolgál: PANDEK F. Stari-Bečej. — Telefonszám 14.
7995

FÉLSTABIL GŐZGÉP
használt, javitásra szoruló, 92-114-145 HP
ELADÓ
PRVI OSJEČKI MLIN NA VALJKE D. D. OSIJEK-DONJI GRAD.
8079

FŰZŐK
legujabb szabásu halcsontos — halcsontnélküli gummival és bebujósfűzők, melltartó, gyomorszoritó
HASKÖTŐK
orvosok által legujabban elismert és ajánlott szabás szerint készitek. Vidékre slusz- és csipőméret után.
VIRÁG LEONTIN
Subotica, Kralj Aleksander ul. 11. szám. Nemzetivel szemben.
6345

NOV. 1—7-ig. LIFKA MOZI NOV. 1—7-ig.

A világ legjobb rendezőjének GRIFFITH legszebb filmje

ÚT A BOLDOGSÁG FELÉ két részben.

okt. 25-től csütörtöktől-okt. 28-ig vasárnapig

Lifka

ZOLA EMIL híres regénye után

PALINKA

2 részben 9 fölvonásban.

Főszereplő: Lonise Sforza, Jean Dax.

I. rész: A végzet felé

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkerezők az apróhirdetési dij felét fizetik. Előfizetesi dij havonkint 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

okt. 25-től csütörtöktől-okt. 28-ig vasárnapig

Korzó

KIS CSIBÉSZ

vigjáték 5 fölvonásban.

Főszereplő: Jackie Coogan.

FOGLALKOZÁS

Fodrász-üzletemhez társat keresek, megegyezés esetén teljesen is átadandó. Jávor Lajos Stari-Bečej, Péter király-u. 29. 8036

Kereskedelmit végzett fiatalember, magyar, német nyelvismerettel, állást keres. Cim: »Gyakornok« jelig alatt a kiadóban. 8040

Irodista vagy irodistanő szerb nyelvtudással felvétetik. Füzy i Weiner Subotica, Knjaza Mihajla 1.

Intelligens csecsemőápolónőt, ki elválasztásnál nagy gyakorlattal bir, varrásban, javitásban valamennyire jártas, azonnali belépésre keresek. Bizonyitványmásolatokhoz fénykép mellékelendő. Ajánlatok „Megbizható" cimen kéretnek a kiadóhivatalba. 8084

Fiatal, jó munkás, szabósegéd, bőrmunkára, jó dijazással, azonnal felvétetik. Fehérné és Társa, Nagy Ferenc-telep I. 12. 8126

Uri leány házikisasszonyi vagy komornai állást keres. Leveleket »Komoly« jeligére a kiadóba kér. 8112

Lakatostanonc fizetéssel felvétetik. Franciskovič Gusztáv lakatos-mühelye, vasutállomással szemben. 8104

Vásárolunk 1 literes üveget darabonként 5 dinárért minden mennyiségben **Mucsy és Társai** Paje Kujundžića ulica 34. szám. 7791

Megbizható leány elárusitónak felvétetik Földes Samu ruhaüzletében. 8094

Okleveles vagy nem okleveles munkatársat keres mielőbbi belépésre Illés-gyógyszertár. 8118

Egy tüziember fédermunkára azonnal felvétetik. Erdey kocsigyáros, Subotica. 8122

Keresünk azonnali belépésre egy önállóan dolgozó, praxissal biró biztositási hivatalnokot. Cim a kiadóban. 8125

Munkáslányok felvétetnek Brummer Gyula cukorkagyárába. Jelentkezni cukorkaüzletben lehet, szinházzal szemben. 8128

HEGYIFENYŐ 8123

KARÁCSONYFÁK

vagontételben ab Subotica 32.50 din. darabonként 1-3 mtm.-ig vegyesen 1000 darabonként vagonba rakva kapható

Simon Kohn Subotica

Pačićeva ulica 4.

VÉTEL-ELADÁS

Cséplőgéptulajdonosok! Mindég kaphatnak nálam felépitett uj cséplőket, teljesen körülgyürüs vagy golyós csapágyakkal, használt Máv.- vagy Hofherr-cséplőket becserélek. Kozma Imre gépmühely, Čantavir, Bačka. 8059

Magányos Marschal-cséplő, 54 colos, 80.000 koronáért, 17 mm vastag acél drótkötél eladó. Kozma Imre gépmühely, Čantavir. 8058

Malmot keresek bérbe vagy megvételre. Malomszakember vagyok. Szabados István, Senta, postafiók 41. 8100

Két szép, modern ház eladó. Bővebbet dr. Biró Andor ügyvédnél. Hitelban-palota. 8129

Eladó egy alig használt vasesztergapad. Cim a kiadóban. 8072

Eladó egy gyermekágy. Cim a kiadóhivatalban. 8091

Értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy 24 éve fennálló férfi- és nőikonfektió üzletemet az idényre különös fig elemmel szereltem fel. Női- és leanygyermek felöltők, férfi- és fiugyermek raglánok és öltönyök elsőrangu minőségben, továbbá iskolásgyermek cipők, női- és férficipők legolcsóbb árban! Eisler Irsó Barátok temploma során. 8089

Eladó eredeti Hofherr-gyári magánjáró, 54 colos cséplővel és Hofherr teljes garnitura, két Hofherr-elevátor külön is eladó. — Egy 18 HP benzin-traktor, 42 colos, Hofherr-cséplővel eladó. Csapanda József, Bács. 8014

Pálinka főzőüst, 182 literes, jókarban, jutányosan eladó. Pöhle Józse, Kelebia 579. 8071

Eladó ház hat szobával, két konyhával, Karadžićeva ulica (Bárány-köz) 11. sz. alatt. Értekezni lehet Knez Mihajlova ulica (Virág-u.) 10. sz. alatt. 8105

Egy agregátoros mozihoz társ vagy vevő keresteik. Kelemen, Belo-Blato. 8124

Magyar Állami cséplőgarnitura, 6-os, komplett, alakitott, láncos, kitünő állapotban, és egy zenélő automata sürgősen eladó. Bővebbet csakis személyesen Adán, Kurin Ernő. 8099

Eladó négy lánc ugarföld Tumbász-malom mellett, villamosmegállótól 5 perc. Cim a kiadóban. 8116

Kisebb-nagyobb gerendák házépitéshez kaphatók. — Gergić Antal, barátok mellett. 8106

Eladó épitkezésből visszamaradt épületfa, ajtók és ablakok, továbbá prompt szállitásu száraz tüzifa vagontételben. Érdeklődők forduljanak Zrinjski trg 5. szám alá, zsidótemplommal szemben. 8134

KÜLÖNFÉLE

Elveszett október 23-án egy aranykarkötő a Szegedi uttól az Aleksandrova ulicáig. Megtaláló jutalom ellenében adja be a kiadóba. 8121

Esernyőáthuzást, modern átalakitást és javitást legolcsóbban készit *Stein i Drug*, Aleksandrova ulica 11. Timár fényképész mellett, Subotica. 6849

Pöstyénbe nem kell utaznia, ha rheumáját, ischiást gyógyitani akarja, mert eredeti pöstyéni iszapot kaphat az Illés-gyógyszertárban, a főpostával szemben. Kérjen leirást. 7141

Elveszett 19-én este egy pénztárca, Jaksa Mátyás névre szóló fényképes igazolvánnyal. Megtaláló adja le a rendőrségen. 8012

Szódavizet a legkisebb mennyiségben gyári áron szállit házhoz bárkinek »Johanna« szikvizgyár Subotica. Telefon 532. 6170

Rögtön beköltözhető négyszobás lakásomat átengedem költségeim megtérítése ellenében. Cim a kiadóban. 8075

Modern füszer- és rövidáruberendezésemet, árukészlettel odaadnám kétszobás kis házért. Cim a kiadóban. 8061

Törött öntöttvasak, mindenféle vastárgyak, hegesztését felelősséggel elvállalom. — Franciskovič Gusztáv, vasutállomással szemben. 8103

Elveszett Nagykanász János névre szóló fényképes igazolvány. Megtaláló adja le a rendőrségen. 8038

Megjelentek a Minerva Naptárak 1924-re

VOJVODINAI MAGYAR NAPTÁR
PETŐFI NAPTÁR
GAZDÁK NAPTÁRA
JÉZUS SZENT SZIVE NAPTÁR

Valamennyi naptár más-más szövegü. Mindegyik pontos és uj naptárt tartalmaz, nap- és hold keltével és nyugtával, a hold fényváltozásaival, időjárási jelenségek feltüntetésével, hasznos tudnivalókkal, névnapok jegyzékével, teljes vásárjegyzékkel, érdekes és tanulságos olvasni valókkal, adomákkal, képekkel.

NAPTÁR ÁRUSITÓK SZEREZZÉK BE SZÜKSÉGLETEIKET!

A szállitást már megkezdtük. — Ajánlattal viszontelárusitóknak szolgál:

MINERVA NYOMDA SUBOTICA.

A LEGOLCSÓBB NAPI ÁRON ELADÓ

25—30 vagon egészséges sárga- és fehér étburgonya. — 3—5 vagon különböző minőségü télialma. — 1—2 vagon friss sütni való gesztenye.

OSKAR MARIĆ PTUJ S. H. S. 8119

„IRIS"

szobakályhák

olcsók és jók!

Gyárt kályhákat lemezköpennyel és égetett chamotte betéttel minden nagyságban, továbbá füstcsöveket, sütőket, szélkakasokat, elevátor-serlegeket, szállitócsigákat, anilin-, cukorka- és zsirdobozokat, olaj, benzin, stb. kannákat.

„IRIS" FÉM- és PLEHÁRU IPAR Ing. Faith Ferenc Novisad

Lemezkályhák javitása elvállaltatik

Telefon 35

7462

Ismeri már a világhirü

SZENT GYÖRGY FLUIDOT?!!!

Mely sokkal jobb a sósborszesznél!

Próbálja meg utasitás szerint használni: megfázásnál, fejfájásnál, derékfájásnál, fogfájásnál, csuznál, rheumánál, kéz-, láb-, és inrándulásnál, ütődéseknél, zuzódásoknál, daganatoknál, étvágytalanságnál, gyomorgörcsöknél, hányingernél, hasmenésnél és bámulni fog a gyors és biztos eredményen.

Küldjön be levélben ajánlva 20 dinárt és ingyen bérmentve kap egy próbaüveget.

Készíti: ZETA R. T. gyógyszer- és tápszergyár SOMBOR 7089

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC - Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. körforgógépen Subotican.